

КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХЕРСОНСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»
ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Обґрунтування
науково-методичної проблемної теми
**"Компетентнісний підхід та соціалізація особистості в умовах створення
єдиного освітнього простору"**
(2018-2023рр.)

Схвалено вченою радою
КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти»
(протокол № 4 від 20.09.2018 р.)

Актуальність дослідження.

Шлях європейської та світової інтеграції, обраний Україною, зумовлює необхідність інтенсивних змін у соціальному житті нашої держави. Саме тому останніми роками відбуваються реформаційні процеси в освітній галузі, спрямовані на досягнення рівня найкращих світових стандартів. Значним поступом стала поява стратегічного документа – Концепції «Нова українська школа», - який заклав підвалини нової парадигми освіти – орієнтації на компетентнісне навчання, активну соціалізацію учнів в умовах створення єдиного освітнього простору.

Визначена Концепцією «Нова українська школа» стратегія розвитку освіти стала для освітян Херсонщини орієнтиром роботи над новою обласною **науково-методичною проблемою "Компетентнісний підхід та соціалізація особистості в умовах створення єдиного освітнього простору"**.

На часі робота над такою проблемною темою щодо підвищення професійної компетентності педагогічних працівників потребує впровадження педагогіки партнерства, інформаційно-цифрових технологій, нового освітнього середовища, яке допоможе створити новітній навчальний контент педагога, що зможе вплинути на соціалізуючу складову розвитку особистості.

Методологічні засади дослідження склали філософські положення про взаємозв'язок виховання та соціалізацію особистості в умовах створення єдиного освітнього простору; співвідношення суб'єктивного та об'єктивного, індивідуального та соціального; розвитку та саморозвитку компетентної особистості; законодавчі акти й концепції з проблеми розвитку освіти в Україні в XXI столітті.

Інтерес до проблеми соціалізації особистості виник давно. Про це свідчать праці науковців ХХ століття Л.Виготського, Л.Буєвої, І.Кона, А.Макаренка, В.Сухомлинського, Л.Рубінштейна, у яких вони вказували на взаємозалежність між умовами соціального середовища та розвитком

особистості та зазначали необхідність активного опосередкування особистісного розвитку.

Компетентнісний підхід є предметом вивчення Н. Бібік, Л. Боголюбова, В. Болотової, І. Єрмакова, Е. Зеєра, І. Зимньої, В. Краєвського, О.Крисана, С. Кульневича, В. Овчарук, О. Пометун, О. Сухомлинської, А. Хуторського.

Освітній простір як предмет наукових досліджень перебуває в центрі уваги вітчизняних і зарубіжних науковців (Н. Бастун, С. Бондирева, О.Веряєв, С.Гершунський, В. Гинецінський, Б. Ельконін, О. Леонова, Н. Рибка, А. Самодрин, В. Слободчиков, Т. Ткач, І. Фрумін, І. Шалаєв, І. Шендрик, Т. Чернецька, Г. Щевельова та ін.) і переважно розглядається з двох позицій: як об'єктивний або суб'єктивний феномен.

Окреслена проблема має логічний зв'язок із попередніми науково-методичними дослідженнями:

- акмеологічні аспекти професійної діяльності педагога – 1997-2002 р.р.

(сприяла усвідомленню, що найвища цінність в освіті – це дитина, спонукала вчителів до професійного зростання);

- здійснення адаптивного управління на основі моніторингових досліджень – 2002-2007 р.р. (сприяла переходу від суб'єктно-об'єктного стилю управління та взаємовідносин учасників навчально-виховного процесу до суб'єктно-суб'єктного);

- інтердисциплінарний підхід як механізм розвитку мобільності вчителя – 2007-2012 р.р. (сприяла розвитку професійної діяльності вчителя з огляду на євроінтеграційні процеси, частковому оновленню змісту та форм навчально-виховного процесу за рахунок профільного та допрофільного навчання);

- соціалізація дітей та учнівської молоді в сучасному освітньому просторі: методологічний та методичний підходи – 2013-2018р.р. (сприяла активній соціалізації особистості учнів).

Попередньо набуті педагогічними працівниками професійні знання, уміння й навички сприятимуть успішній реалізації нової науково-методичної проблеми, яка є основою реалізації освітньої реформи, упровадженню принципів Закону України «Про освіту» (2017р.), Концепції «Нова українська школа».

Об'єкт дослідження проблеми – процес формування ключових компетентностей педагогів та учнів, їх соціалізація в умовах створення єдиного освітнього простору.

Предмет дослідження проблеми – педагогічні умови організації освітнього простору щодо формування ключових компетентностей педагогів та учнів, їх соціалізації в умовах створення єдиного освітнього простору.

Мета дослідження полягає в науковому обґрунтуванні й експериментальній перевірці модернізованої методичної системи компетентнісного підходу щодо підвищення якості процесу соціалізації особистості в умовах створення єдиного освітнього простору.

Об'єкт та предмет дослідження визначають **завдання**, які необхідно розв'язати:

- проаналізувати науково-теоретичну та методичну літературу з проблеми дослідження;
- визначити ключові компетентності, які необхідні для особистої реалізації, активної громадянської позиції, соціальної єдності та працездатності в суспільстві знань;
- розробити комплекс науково-методичних матеріалів щодо реалізації компетентнісного підходу до підвищення рівня соціалізації особистості в умовах створення нового освітнього простору;
- розробити та апробувати моделі компетентного педагога та учня, які б сприяли підвищенню ефективності соціалізації дітей та учнівської молоді в умовах педагогіки партнерства на засадах компетентнісного підходу.
- виявити та описати новітні форм та методи створення освітнього простору закладів загальної середньої освіти.

Для розв'язання поставлених завдань слід застосовувати різні

методи дослідження:

- теоретичні: метод аналізу наукових джерел з проблеми дослідження, моделювання, аналіз і синтез результатів формування педагогічних умов, спрямованих на активізацію процесу компетентнісного підходу соціалізації особистості в умовах створення єдиного освітнього простору.
- емпіричні: педагогічне спостереження, бесіда, тестування, анкетування, педагогічний експеримент, статистичний аналіз експериментальних даних.

Напрями дослідження пропонується розглядати відносно сфер соціалізації особистості, а саме:

- діяльність (навчальна, науково-дослідна, творча, технологічна (виробнича));
- спілкування (у колективі, на рівні референтної групи, культура спілкування);
- самосвідомість (правова, уміння робити свідомий життєвий вибір, громадянська позиція, ціннісні ставлення).

Очікувані результати

Передбачається, що успішна реалізація обласної науково-методичної проблеми:

- значно підвищить рівень компетентності педагога та учня, що готові швидко змінюватися й пристосовуватися до нових умов життя, оперувати й управляти інформацією, активно діяти, ухвалювати рішення, навчатися упродовж життя;
- посилить соціалізуючу спрямованість педагогічних інновацій;
- створить сприятливі умови для розбудови єдиного освітнього простору закладів загальної середньої освіти, яке забезпечить необхідні умови,

засоби і технології для навчання та спілкування учнів, освітян і батьків.

Етапи дослідження:

2018-2019 р.р. – мотиваційно-настановчий, на якому відбувається

з'ясування необхідності інноваційних змін у процесі розбудови єдиного освітнього простору, створення відповідних умов для впровадження компетентісного підходу в практику роботи освітніх закладів

- розробляються загальні методичні рекомендації щодо реалізації обласної науково-методичної проблеми; визначається стан досліджуваної проблеми;
- укладається каталог експериментальної роботи в навчальних закладах області із зазначенням тем, наближених до розв'язання проблеми компетентісного підходу щодо соціалізації особистості та створення нового освітнього простору;
- розробляється зміст нових лекцій, спецкурсів щодо розвитку професійної компетентності педагога та запроваджується їх викладання на курсах підвищення кваліфікації;
- розширюється тематика випускних робіт, рефератів, назв проектів, статей щодо науково-методичної теми;
- проводяться навчально-методичні семінари з питань формування компетентісного підходу щодо соціалізації учнів у процесі участі в конкурсах, турнірах, міжнародних проектів;

2019-2020 р.р. – проектувальний, під час якого проектується модель нового освітнього середовища закладу загальної середньої освіти

- організується цикл навчально-методичних семінарів із питань розбудови єдиного освітнього простору навчального закладу: особистісно-орієнтованого навчання, технології партнерства учнів на уроках і в позаурочній діяльності;
- розробляються методичні рекомендації щодо створення єдиного освітнього простору навчального закладу;
- створюється обласна творча група з числа керівників закладів освіти, методистів районних (міських) методичних кабінетів (центрів) з питань створення єдиного освітнього простору в умовах реформування освіти та реформи децентралізації влади;
- надається консультативна допомога щодо проектування нового освітнього середовища закладу загальної середньої освіти;

- розглядаються на засіданнях педагогічної ради питання активної участі та відповідальності кожного педагогічного працівника за успіх розбудови оригінальної моделі нового освітнього простору навчального закладу;

-на засіданнях методичних об'єднань, педагогічних рад розглядаються питання реалізації наскрізних ліній навчальних програм: «Екологічна безпека та сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість та фінансова грамотність»;

-запроваджується обласний конкурс «Освітній простір «Нової української школи» за участю закладів загальної середньої освіти;

- організується в межах освітніх округів спільно з місцевими органами управління освітою проведення круглих столів, панельних дискусій тощо з питань розбудови освітнього простору громади.

2021-2022 р.р.; – формувальний, який передбачає створення системи формування компетентностей педагога та учня закладів загальної середньої освіти (відповідно до цього типу)

- розробляються методичні матеріали щодо впровадження в освітній процес компетентісного підходу в навчанні;

- створюється обласна творча група з числа методистів районних (міських) методичних кабінетів (центрів), досвідчених учителів з питань розвитку професійної компетентності педагога в умовах реалізації концепції «Нова українська школа» та реформи децентралізації влади;

- надається консультативна допомога щодо розробки системи формування компетентностей педагога та учня закладів загальної середньої освіти в умовах створення єдиного освітнього простору;

- розробляються дистанційні курси з питань компетентісного підходу соціалізації особистості;

- організуються навчальні семінари, панельні дискусії, круглі столи, конференції, виставки, фестивалі з досліджувальної теми.

2022-2023 р.р. – результативно-оцінювальний, на якому здійснюється оцінка впливу компонентів компетентісного підходу на процес створення нового освітнього середовища закладу загальної середньої освіти

На цьому етапі основною дією є проведення вихідного діагностування та здійснення комплексної оцінки впливу обласної науково-методичної проблеми на підвищення рівня компетентності педагогів та учнів в умовах розбудови нового освітнього простору та рівень готовності громади до створення умов успішної соціалізації дитини.

Встановлюється такий порядок вивчення результатів реалізації обласної науково-методичної проблеми:

- КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти» здійснює оцінку діяльності районних методичних кабінетів (центрів), відділів(секторів) освіти ОТГ;
- районні методичні кабінети (центри), відділи(сектори) освіти ОТГ здійснюють оцінку діяльності підпорядкованих закладів освіти;
- навчальні заклади здійснюють самооцінку інноваційних змін.

За підсумками реалізації обласної науково-методичної проблеми проводиться підсумкова науково-практична конференція та видається науково-методичний збірник перспективного педагогічного досвіду з питання **«Компетентнісний підхід та соціалізація особистості в умовах створення єдиного освітнього простору»**.